

III. Diện tích hình phẳng – Thể tích vật thể tròn xoay :

- Viết phương trình các đường giới hạn hình phẳng
- Chọn công thức để tính diện tích

$$S = \int_a^b |y_c - y_{c'}| dx \quad \text{hoặc} \quad S = \int_c^d |x_c - x_{c'}| dy$$

- Chọn công thức để tính thể tích :

- Hình phẳng quay quanh Ox : $V = \pi \int_a^b |y_c^2 - y_{c'}^2| dx$

- Hình phẳng quay quanh Oy : $V = \pi \int_c^d |x_c^2 - x_{c'}^2| dy$

- Biến x thì cận là $x = a$; $x = b$ cho trong giả thiết hoặc hoành độ các giao điểm

Biến y thì cận là $y = c$; $y = d$ cho trong giả thiết hoặc tung độ các giao điểm

I. Phương pháp tọa độ trong mặt phẳng :

$$\vec{AB} = (a_1; a_2), \vec{AC} = (b_1; b_2) \Rightarrow S_{\Delta ABC} = \frac{1}{2} |a_1 b_2 - a_2 b_1|$$

1. Đường thẳng :

a. Phương trình đường thẳng Δ :

- Phương trình tổng quát : $Ax + By + C = 0$

(vectơ pháp tuyến $\vec{n} = (A; B)$; $A^2 + B^2 \neq 0$)

- Phương trình tham số :
$$\begin{cases} x = x_0 + at \\ y = y_0 + bt \end{cases} \quad (t \in \mathbb{R})$$

(vectơ chỉ phương $\vec{u} = (a; b)$ và qua điểm $M(x_0, y_0)$)

- Phương trình chính tắc :
$$\frac{x - x_0}{a} = \frac{y - y_0}{b}$$

- Phương trình đoạn chắn :
$$\frac{x}{a} + \frac{y}{b} = 1$$

(Δ qua $A(a; 0)$; $B(0; b)$)

b. Góc φ ($0^\circ \leq \varphi \leq 90^\circ$) giữa hai đường thẳng :

$$Ax + By + C = 0 \text{ và } A'x + B'y + C' = 0$$

$$\cos \varphi = \frac{|\vec{n} \cdot \vec{n}'|}{|\vec{n}| \cdot |\vec{n}'|} = \frac{|AA' + BB'|}{\sqrt{A^2 + B^2} \cdot \sqrt{A'^2 + B'^2}}$$

c. Khoảng cách từ điểm $M_0(x_0; y_0)$ đến đường thẳng Δ :

$$d(M, \Delta) = \frac{|Ax_0 + By_0 + C|}{\sqrt{A^2 + B^2}}$$

d. Phương trình đường phân giác của góc tạo bởi hai đường thẳng

$$\frac{Ax + By + C}{\sqrt{A^2 + B^2}} = \pm \frac{A'x + B'y + C'}{\sqrt{A'^2 + B'^2}}$$

e. Hai điểm $M(x_1, y_1)$, $M'(x_2, y_2)$ nằm cùng phía so với Δ

$$\Leftrightarrow t_1 \cdot t_2 > 0$$

Hai điểm $M(x_1, y_1)$, $M'(x_2, y_2)$ nằm khác phía so với Δ

$$\Leftrightarrow t_1 \cdot t_2 < 0$$

$$\left(t_1 = \frac{Ax_1 + By_1 + C}{\sqrt{A^2 + B^2}} ; t_2 = \frac{A'x_2 + B'y_2 + C'}{\sqrt{A'^2 + B'^2}} \right)$$

2. Đường tròn :

- Phương trình đường tròn :

Dạng 1 : Phương trình đường tròn (C) có tâm $I(a; b)$ và bán kính R

$$(x - a)^2 + (y - b)^2 = R^2$$

Dạng 2 : Phương trình có dạng $x^2 + y^2 - 2ax - 2by + c = 0$

với điều kiện $a^2 + b^2 - c > 0$ là phương trình đường tròn (C) có

tâm $I(a; b)$ và bán kính $R = \sqrt{a^2 + b^2 - c}$

- Phương tích của một điểm $M_0(x_0; y_0)$ đối với một đường tròn :

$$P_{M(C)} = x_0^2 + y_0^2 - 2ax_0 - 2by_0 + c$$

3. Elip :

- Phương trình chính tắc Elip (E) $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1$ ($a > b$) ; $c^2 = a^2 - b^2$
- Tiêu điểm : $F_1(-c; 0)$, $F_2(c; 0)$
- Đỉnh trục lớn : $A_1(-a; 0)$, $A_2(a; 0)$
- Đỉnh trục bé : $B_1(0; -b)$, $B_2(0; b)$; Tâm sai : $e = \frac{c}{a}$
- Phương trình đường chuẩn : $x = \pm \frac{a}{e}$
- Phương trình tiếp tuyến của Elip tại $M(x_0; y_0) \in (E)$ $\frac{x_0x}{a^2} + \frac{y_0y}{b^2} = 1$
- Điều kiện tiếp xúc của (E) và (Δ) : $Ax + By + C = 0$

$$A^2a^2 + B^2b^2 = C^2$$

4. Hypebol :

- Phương trình chính tắc Hypebol (H) $\frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{b^2} = 1$ $c^2 = a^2 + b^2$
- Tiêu điểm : $F_1(-c; 0)$, $F_2(c; 0)$
- Đỉnh : $A_1(-a; 0)$, $A_2(a; 0)$; Tâm sai : $e = \frac{c}{a}$
- Phương trình đường chuẩn : $x = \pm \frac{a}{e}$
- Phương trình tiệm cận : $y = \pm \frac{b}{a}x$
- Phương trình tiếp tuyến của Hypebol tại $M(x_0; y_0) \in (H)$: $\frac{x_0x}{a^2} - \frac{y_0y}{b^2} = 1$
- Điều kiện tiếp xúc của (H) và (Δ): $Ax + By + C = 0$

$$A^2a^2 - B^2b^2 = C^2 \quad (C \neq 0)$$

5. Parabol :

- Phương trình chính tắc của Parabol : $(P) : y^2 = 2px$
- Tiêu điểm : $F(\frac{p}{2}; 0)$; • Phương trình đường chuẩn : $x = -\frac{p}{2}$
- Phương trình tiếp tuyến với (P) tại $M(x_0; y_0) \in (P)$: $y_0y = p(x_0 + x)$
- Điều kiện tiếp xúc của (P) và (Δ) : $Ax + By + C = 0$ $2AC = B^2p$

II. Phương pháp tọa độ trong không gian :

1. Tích có hướng hai vectơ :

a. Định nghĩa : $\vec{u} = (x; y; z)$ và $\vec{v} = (x'; y'; z')$

$$[\vec{u}, \vec{v}] = \left(\begin{vmatrix} y & z \\ y' & z' \end{vmatrix}; \begin{vmatrix} z & x \\ z' & x' \end{vmatrix}; \begin{vmatrix} x & y \\ x' & y' \end{vmatrix} \right) = (yz' - zy'; zx' - xz'; xy' - yx')$$

b. Các ứng dụng :

- $\vec{u}, \vec{v}$ cùng phương $\Leftrightarrow [\vec{u}, \vec{v}] = \vec{0}$
- $\vec{u}, \vec{v}, \vec{w}$ đồng phẳng $\Leftrightarrow [\vec{u}, \vec{v}] \cdot \vec{w} = 0$
- $S_{ABC} = \frac{1}{2} |[\vec{AB}, \vec{AC}]|$
- ABCD là tứ diện $\Leftrightarrow [\vec{AB}, \vec{AC}] \cdot \vec{AD} = m \neq 0$; $V_{ABCD} = \frac{1}{6} |m|$

2. Mặt phẳng :

a. Phương trình mặt phẳng (α):

- Phương trình tổng quát :

$$Ax + By + Cz + D = 0$$

$$\vec{n} = (A; B; C) \quad , \quad (A^2 + B^2 + C^2 \neq 0)$$

- Phương trình đoạn chắn :

$$\frac{x}{a} + \frac{y}{b} + \frac{z}{c} = 1$$

(α) qua A(a;0;0) ; B(0;b;0) ; C(0;0;c)

b. Góc giữa hai mặt phẳng :

$$(\alpha) : Ax + By + Cz + D = 0$$

$$(\beta) : A'x + B'y + C'z + D' = 0$$

$$\cos \varphi = \frac{|\vec{n} \cdot \vec{n}'|}{|\vec{n}| \cdot |\vec{n}'|} = \frac{|AA' + BB' + CC'|}{\sqrt{A^2 + B^2 + C^2} \cdot \sqrt{A'^2 + B'^2 + C'^2}}$$

c. Khoảng cách từ điểm $M_0(x_0; y_0; z_0)$ đến mặt phẳng (α) :

$$d(M, (\alpha)) = \frac{|Ax_0 + By_0 + Cz_0 + D|}{\sqrt{A^2 + B^2 + C^2}}$$

3. Đường thẳng :

a. Ba dạng phương trình của đường thẳng :

- Phương trình tham số của Δ qua $M_0(x_0; y_0; z_0)$ và

có vectơ chỉ phương $\vec{u} = (a; b; c)$:

$$\begin{cases} x = x_0 + at \\ y = y_0 + bt \\ z = z_0 + ct \end{cases} \quad (t \in \mathbb{R})$$

- Phương trình chính tắc :

$$\frac{x - x_0}{a} = \frac{y - y_0}{b} = \frac{z - z_0}{c}$$

- Phương trình tổng quát :

$$\begin{cases} Ax + By + Cz + D = 0 \\ A'x + B'y + C'z + D' = 0 \end{cases}$$

(với $A : B : C \neq A' : B' : C'$)

b. Góc giữa hai đường thẳng :

$$\cos \varphi = \frac{|\vec{u} \cdot \vec{u}'|}{|\vec{u}| \cdot |\vec{u}'|} = \frac{|aa' + bb' + cc'|}{\sqrt{a^2 + b^2 + c^2} \cdot \sqrt{a'^2 + b'^2 + c'^2}}$$

c. Khoảng cách từ A đến đường thẳng Δ (Δ có vtcp $\vec{u}$ và qua M) :

$$d(A, \Delta) = \frac{|[\vec{u}, \vec{MA}]|}{|\vec{u}|}$$

d. Khoảng cách giữa hai đường thẳng chéo nhau :

Δ có vtcp $\vec{u}$ và qua M ; Δ' có vtcp $\vec{v}$ và qua M'

$$d(\Delta, \Delta') = \frac{|[\vec{u}, \vec{v}] \cdot \vec{MM}'|}{|[\vec{u}, \vec{v}]|}$$

e. Góc giữa đường thẳng Δ và một phẳng (α) :

$$\sin \varphi = \frac{|\vec{n} \cdot \vec{u}|}{|\vec{n}| \cdot |\vec{u}|} = \frac{|Aa + Bb + Cc|}{\sqrt{A^2 + B^2 + C^2} \cdot \sqrt{a^2 + b^2 + c^2}}$$

4. Mặt cầu :

a. Phương trình mặt cầu :

- *Dạng 1* : Phương trình mặt cầu (S) có tâm I (a;b;c) và bán kính R

$$(x - a)^2 + (y - b)^2 + (z - c)^2 = R^2$$

- *Dạng 2* : Phương trình có dạng :

$$x^2 + y^2 + z^2 - 2ax - 2by - 2cz + d = 0$$

với điều kiện $a^2 + b^2 + c^2 - d > 0$ là phương trình mặt cầu (S) có tâm I (a;b;c) và bán kính $R = \sqrt{a^2 + b^2 + c^2 - d}$

b. Sự tương giao giữa mặt cầu và mặt phẳng :

• $d(I,(\alpha)) < R \Leftrightarrow (\alpha)$ giao (S) theo đường tròn (C)

- Phương trình (C) :

$$\begin{cases} (x - a)^2 + (y - b)^2 + (z - c)^2 = R^2 \\ Ax + By + Cz + D = 0 \end{cases}$$

- Tâm H của (C) là hình chiếu của tâm I(a;b;c) lên mặt phẳng (α)

- Bán kính của (C) : $r = \sqrt{R^2 - IH^2}$

• $d(I,(\alpha)) = R \Leftrightarrow (\alpha)$ tiếp xúc với (S)

• $d(I,(\alpha)) > R \Leftrightarrow (\alpha) \cap (S) = \emptyset$

$$(a + b)^n = C_n^0 a^n + C_n^1 a^{n-1} b + C_n^2 a^{n-2} b^2 + \dots + C_n^n b^n = \sum_{k=0}^n C_n^k a^{n-k} b^k$$

$$(1 + x)^n = C_n^0 + C_n^1 x + C_n^2 x^2 + \dots + C_n^n x^n = \sum_{k=0}^n C_n^k x^k$$

$$(1 - x)^n = C_n^0 - C_n^1 x + C_n^2 x^2 - \dots + (-1)^n C_n^n x^n = \sum_{k=0}^n (-1)^k C_n^k x^k$$

Tính chất :

$$C_n^n = C_n^0 = 1$$

$$C_n^k = C_n^{n-k}$$

$$C_n^{k-1} + C_n^k = C_n^k$$

Công thức :

$$C_n^k = \frac{n!}{k!(n-k)!}$$

$$A_n^k = \frac{n!}{(n-k)!}$$

$$P_n = n!$$